

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

**w IX Liceum Ogólnokształcącym
im. Tadeusza Nowakowskiego
z Oddziałami Dwujęzycznymi
w Bydgoszczy**

IX LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
im. Tadeusza Nowakowskiego
z Oddziałami Dwujęzycznymi
35-866 Bydgoszcz, ul. Zofii Nałkowskiej 9
tel. 52 361 08 85

.....
(pieczęć szkoły/placówki)

Podstawy prawne:

1. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)*
 2. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)*
 3. *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 1606)*
 4. *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)*
 5. *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900)*
 6. *Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)*
 7. *Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 r. nr 120 poz. 526)*
 8. *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012 poz. 1169)*
-

Spis treści

Rozdział 1

<i>Informacje ogólne</i>	5
1. Wprowadzenie	5
2. Słowniczek pojęć	6

Rozdział 2

<i>Informacje ogólne dotyczące rozpoznawania u małoletnich zagrożenia krzywdzeniem lub krzywdzenia</i>	8
--	---

Rozdział 3

<i>Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w IX LO im. Tadeusza Nowakowskiego w Bydgoszczy</i>	11
---	----

1. Zasady zatrudniania pracowników w IX LO w Bydgoszczy oraz dopuszczania do kontaktu z małoletnimi innymi osobami
2. Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w IX LO w Bydgoszczy
3. Zasady bezpiecznych relacji uczniów z personelem szkoły
4. Zasady bezpiecznych relacji między uczniami
5. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych oraz ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci
6. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich
7. Zasady ochrony wizerunku małoletnich

Rozdział 4

<i>Zasady i procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego</i>	20
---	----

1. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy domowej
2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy dokonanej przez pracownika szkoły
3. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez innych uczniów
4. Procedura postępowania wobec ucznia z zaburzeniami zachowania, z niepełnosprawnością, z chorobą psychiczną, który zachowuje się agresywnie w stosunku do innych
5. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rodzica lub członka rodziny innego ucznia
6. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy

- 7. Zasady i procedury postępowania nauczycieli i innych pracowników w przypadku naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka bądź pracownika27
- 8. Zasady i procedury postępowania w przypadku nawiązywania przez małoletnich niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią29
- 9. Zasady i procedury postępowania w przypadku informacji o sekstingu, prowokacyjnych zachowaniach i aktywności seksualnej w celu osiągnięcia dochodu przez małoletnich30
- 10. Formy wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia31

Rozdział 5

Organizacja procesu ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

<i>w IX LO w Bydgoszczy</i>	32
1. Standardy ochrony małoletnich	32
2. Zadania i obowiązki poszczególnych pracowników szkoły w zakresie przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci	38
3. Podział obowiązków w zakresie wdrażania „Standardów ochrony małoletnich” ...	41
4. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły dostosowania „Standardów ochrony małoletnich” oraz dokumentowanie tej czynności	42
5. Zasady i sposoby udostępniania rodzicom/opiekunom prawnym oraz małoletnim „Standardów ochrony małoletnich” do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania. Polityka ochrony uczniów przed krzywdzeniem.	43
6. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń podejrzenia lub krzywdzenia małoletnich	44
7. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego	44
8. Formy wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia	44
9. Zasady przeglądu i aktualizowania dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”	45
Załączniki	46

Rozdział 1 *Informacje ogólne*

1. Wprowadzenie

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz.U. poz. 1606) określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania jasnych i spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.

„Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw.

Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę uczniów przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu „Standardów ochrony małoletnich” przyjęto następujące założenia:

- w szkole nie są zatrudniane osoby mogące zagrazać bezpieczeństwu małoletnich,
- wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy w szkole lub przemocy domowej,
- podejmowane w szkole postępowania nie mogą naruszać praw dziecka, praw człowieka, praw ucznia określonych w statucie szkoły oraz bezpieczeństwa danych osobowych,
- małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,
- małoletni wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to, mając świadomość skuteczności podejmowanych w szkole działań,
- rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania dziecka bez stosowania przemocy oraz potrafią je uczyć zasad bezpieczeństwa.

Ponadto przyjęto, że:

- prowadzone w szkole postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę,
- działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Uwzględniając powyższe założenia, niniejszy dokument określa zatem standardy ochrony małoletnich stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w szkole.

2. Słowniczek pojęć

Ilekrót w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich” jest mowa o:

- 1) *IX LO* – należy przez to rozumieć IX Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy;
- 2) *małoletnim (dziecku, uczniu, wychowanku)* – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
- 3) *personelu* – należy przez to rozumieć każdego pracownika szkoły, bez względu na formę zatrudnienia, w tym: wolontariuszy lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z małoletnimi;
- 4) *dyrektorze* – należy przez to rozumieć dyrektora IX Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Nowakowskiego w Bydgoszczy;
- 5) *rodzicu* – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego dziecka/małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka;
- 6) *opiekunie prawnym dziecka/małoletniego* – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciężące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe;
- 7) *„osobie najbliższej dziecku”* – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka; rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osobę pełnoletnią wskazaną przez małoletniego;
- 8) *przemocy fizycznej* – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego, np. bicie, popychanie, szarpanie, itp.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

- 9) **przemocy seksualnej** – należy przez to rozumieć zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa;
- 10) **przemocy psychicznej** – należy przez to rozumieć naruszenie godności osobistej ukierunkowane na wyrządzenie szkody psychicznej poprzez m. in. poniżanie, wyzywanie, wyśmiewanie, krytykowanie, straszenie, emocjonalne odrzucenie, lekceważenie, zastraszanie, lekceważenie potrzeb, warunkowanie miłości, nadmierne wymagania w stosunku do wieku i możliwości psychofizycznych dziecka;
- 11) **cyberprzemocy** – należy przez to rozumieć przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych; do jej najczęstszych form należą: agresja słowna, upublicznianie upokarzających przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś, szantażowanie, ujawnianie sekretów;
- 12) **sekstingu** – należy przez to rozumieć przesyłanie wiadomości drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub z wykorzystaniem różnych aplikacji i komunikatorów albo publikowanie np. na portalach (społecznościowych) prywatnych treści, głównie zdjęć lub filmów o kontekście seksualnym, erotycznym;
- 13) **zaniechaniu** – należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia i/lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju;
- 14) **przemocy domowej** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;
- 15) **osobie stosującej przemoc domową** – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej;
- 16) **świadku przemocy domowej** – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej;
- 17) **zespole interwencyjnym** – należy przez to rozumieć grupę złożoną ze specjalistów szkolnych (pedagoga i/lub psychologa), wychowawcy, wybranych nauczycieli podejmującą współpracę celem udzielania pomocy dziecku dotkniętemu krzywdzeniem.

Rozdział 2

Informacje ogólne dotyczące rozpoznawania przemocy u małoletnich

1. PRZEMOC FIZYCZNA

To przemoc, w wyniku, której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko lub ze strony osoby, której dziecko ufa bądź, która ma nad nim władzę. Są to między innymi: nieprzypadkowe zranienie, popychanie, szarpanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, przypalanie, użycie broni, ostrych narzędzi. Mogą być one czynnością powtarzalną lub jednorazową.

1) *Zauważalne symptomy przemocy fizycznej:*

- ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka,
- okrągłe punktowe poparzenia,
- opuchlizna, złamania, zwichnięcia,
- odparzenia,
- siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka, np. okularowe w okolicy oczu.

2) *Pośrednio obserwowane zachowania małoletniego:*

- lęk przed rozebraniem się,
- lęk przed dotykiem drugiej osoby,
- strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
- nadmierna apatia lub agresja,
- noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca,
- obawa przed powrotem do domu,
- obawa przed przekazywaniem negatywnych informacji ze szkoły rodzicom/ opiekunom prawnym,
- wytwory dziecka (budzące niepokój rysunki, zapiski, prace stylistyczne, plastyczne, wypowiedzi itp.).

2. PRZEMOC PSYCHICZNA

Przemoc psychiczna to chroniczna, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą dorosłą, obejmująca zarówno działania jak i zaniechania.

1) *Formy przemocy psychicznej:*

- niedostępność emocjonalna,
- zaniechanie emocjonalne,
- relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
- nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
- niedostrzeganie lub nieuznanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem.

2) *Objawy przemocy psychicznej:*

- zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego),
- brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie,

- depresja, fobie, lęki,
- zachowanie destrukcyjne, samookaleczanie,
- kłopoty z kontrolą emocji,
- poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,
- problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób,
- psychosomatyczne (ból jelitowo-żołądkowy, ból i zawroty głowy),
- moczenie i zanieczyszczanie się,
- ból mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu,
- nadmierna obawa przed przekazywaniem negatywnych informacji ze szkoły rodzicom/opiekunom prawnym.

3. PRZEMOC SEKSUALNA

Włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może się zgodzić w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi, społecznymi. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność (np. prezentowanie treści o tematyce pornograficznej, robienie zdjęć lub filmów z udziałem dziecka bez odzieży, komentowanie dziecka w sposób erotyczny, proponowanie relacji intymnych, dotykanie w miejscach intymnych, zmuszanie do oglądania nagości i/lub dotykania przez dziecko, ocieranie, kontakty oralne) wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności i władzy.

3) *Somatyczne konsekwencje przemocy seksualnej:*

- infekcje dróg moczowo - płciowych bez podłoża organicznego,
- urazy zewnętrznych narządów płciowych: zaczerwienienia, otarcia naskórka, bolesność,
- urazy okołoodbytowe i pochwy,
- ból przy oddawaniu moczu czy kału, np. krwawe stolce, krwawienie z narządów rodnych, upławy,
- infekcje jamy ustnej,
- urazy ciała związane ze stosowaną przemocą fizyczną,
- infekcje przenoszone drogą płciową (np. weneryczne, grzybicze, HIV),
- niezrozumiałe pojawienie się dolegliwości somatycznych, np. bólów brzucha, głowy, wymiotów, nudności, nietrzymanie kału i moczu,
- spadek apetytu,
- trudności związane z siedzeniem lub chodzeniem,
- ciąża.

4) *Poznawcze, emocjonalne, behawioralne konsekwencje przemocy seksualnej:*

- zbyt duża erotyzacja dziecka, znajomość zachowań seksualnych charakterystycznych dla osób dorosłych,
- prowokacyjne zachowania seksualne zarówno w stosunku do dorosłych, jak i rówieśników,
- zaburzenia snu, lęki nocne, koszmary nocne,

- zaburzenia przyjmowania pokarmu,
- izolowanie się, zamykanie się w sobie,
- lęki, strach, fobie, nerwice, depresje, przygnębienie, smutek,
- lęki związane z daną płcią, np. wobec rodzica danej płci,
- zachowania agresywne i /lub autodestrukcyjne (próby samobójcze, samobójstwa),
- nadpobudliwość ruchowa,
- poczucie winy, krzywdy,
- wytwory dziecka (np. budzące niepokój rysunki, zapiski, prace stylistyczne, plastyczne, wypowiedzi itp.).

3. ZANIEDBANIE/ZANIECHANIE

Chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniechania/zaniedbania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

1) Objawy zaniedbania:

- wagarowanie, częsta absencja w szkole,
- brak przyborów szkolnych,
- ubiór nieadekwatny do pory roku lub do rozmiarów dziecka,
- niedożywienie,
- zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, zaniedbana odzież, przewlekłe nieleczone choroby, niezazywanie niezbędnych leków, niewykonywanie koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny),
- niedbanie o higienę snu i odpoczynku,
- apatia, bierność.

Rozdział 3

Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące IX LO im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

1. Zasady zatrudniania pracowników oraz dopuszczania innych osób do kontaktu z małoletnimi

- 1) Dyrektor szkoły przed nawiązaniem stosunku pracy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy (Karta Nauczyciela, Kodeks pracy) oraz terminu jej trwania, uzyskuje informacje z:
 - a) Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
 - b) z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.
 - c) w przypadku zatrudnienia osoby na stanowisku pedagogicznym, zaświadczenie z Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych dla Nauczycieli;
- 2) Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pedagogicznych, wolontariusze i praktykanci składają przed nawiązaniem stosunku pracy pisemne potwierdzenie spełniania warunku niekaralności i deklarację przestrzegania „Standardów ochrony małoletnich” (**Załącznik nr 1**)
- 3) Zatrudniani pracownicy, praktykanci i wolontariusze przed rozpoczęciem pracy lub dopuszczeniem do kontaktu z dziećmi/uczniami są zobowiązani do zapoznania się z:
 - 1) Statutem szkoły/placówki,
 - 2) Regulaminem pracy,
 - 3) Standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w szkole/placówce,
 - 4) Regulaminami i instrukcjami bhp i p/poż,
 - 5) Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
- 4) Potwierdzenie zapoznania się z w/w dokumentami oraz oświadczenia o zobowiązaniu się do ich przestrzegania składane jest w formie pisemnej i umieszczone w aktach osobowych lub dołączane do umów o świadczeniu działalności wolontariackiej lub praktyki zawodowej, dokumentacji wycieczki.

2. Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w IX LO w Bydgoszczy

- 1) Pracownicy znają Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w IX LO.

- 2) Personel szkoły dba o bezpieczeństwo uczniów podczas pobytu w szkole na lekcjach i przerwach, uważa na sytuacje związane z zagrożeniem zdrowia i życia, reaguje na zgłaszane złe samopoczucie dziecka.
- 3) Pracownicy pedagogiczni nieustannie poszerzają swoją wiedzę i doskonałą umiejętności pomocowe dotyczące pracy z dziećmi, w szczególności zaś związane z zaburzeniami rozwojowymi i z niepełnosprawnościami.
- 4) Personel szkoły towarzyszy uczniom w sytuacjach trudnych, wspiera w poszukiwaniu rozwiązań zaistniałych problemów, w codziennych kontaktach z małoletnimi kieruje się szacunkiem, akceptacją i życzliwością.
- 5) Nauczyciele podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażania emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowania zachowań agresywnych, promowania zasad życzliwości opartych na szacunku i tolerancji.
- 6) Uczniowie tworzą zasady regulujące funkcjonowanie grupy klasowej, uwzględniając prawa dziecka oraz przepisy zawarte w Statucie Szkoły.
- 7) Pozytywne zachowania uczniów wzmacniane są poprzez nagradzanie zawarte w systemie motywacyjnym WZO i w Statucie Szkoły.
- 8) W każdej sytuacji uczeń jest informowany o konsekwencjach niewłaściwego zachowania i możliwych działaniach naprawczych.
- 9) Interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących:
 - a) konfliktów pomiędzy podopiecznymi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie),
 - b) działań z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy),
 - c) zagrożenia czynnikami zewnętrznymi lub paniki pod ich wpływem (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.).

3. Zasady bezpiecznych relacji uczniów z personelem szkoły

- 1) Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania noszące znamiona:
 - a) przemocy fizycznej,
 - b) erotyzowania relacji (flirt, żart z podtekstem seksualnym),
 - c) seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne).
- 2) Komunikacja werbalna z dzieckiem powinna być pozbawiona akcentów wrogich, wulgarnych, agresywnych, złośliwie ironicznych. Komunikacja nie powinna:
 - a) wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (np. poprzez groźby, wyzwiska, krzyk),
 - b) obniżać i niszczyć poczucia wartości (np. poprzez wyzwiska, krzyk, wzbudzanie poczucia winy, negowanie uczuć),
 - c) upokarzać (np. poprzez publiczne wyszydzanie, ośmieszanie),
 - d) naruszać granic (np. granic fizycznych, psychicznych, społecznych).
- 3) Kontakty bezpośrednie i online z małoletnim poza placówką:

- a) powinny mieć określony cel dydaktyczny/wychowawczy, być ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych, opiekuńczo -wychowawczych (np. towarzyszenie w realizowanych poza szkołą ważnych dla dziecka wydarzeniach wymagających wsparcia osoby dorosłej, zorganizowane przez placówkę wyjazdy, wyjścia, lekcje online itd.),
 - b) powinny być dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy wychowawczej, możliwość wykonania kopii/wydruku korespondencji mailowej, zapisów na portalach społecznościowych),
 - c) wymiana informacji online między pracownikiem szkoły a uczniem powinna odbywać się wyłącznie za pośrednictwem poczty służbowej. Dopuszczalne są odstępstwa w przypadku uzasadnionej konieczności (np. wsparcie psychologiczne, wycieczka, wyjście grupowe),
 - d) niedopuszczalne jest utrzymywanie kontaktów celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym.
- 4) Upominanie uczniów definiowane jako narzędzie „informacji zwrotnej” komunikujące uczniom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, jest sprzeczna z oczekiwaniami i/lub nieefektywna, ma pobudzać do zmiany, a nie powodować krzywdę dziecka.
- 5) Nauczyciele bezwzględnie dbają o godność ucznia, chronią jego prywatność, w tym przede wszystkim nie ujawniają jego problemów, nie rozmawiają z innymi uczniami/rodzicami na temat sytuacji rodzinnej, materialnej czy zdrowotnej dziecka lub członków jego rodziny.

4. Zasady bezpiecznych relacji między uczniami

- 1) Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania/postępowania określonych w Statucie Szkoły.
- 2) Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
- 3) Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia godności/wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
- 4) Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych, uprzejmość, życzliwość, poprawny, wolny od wulgaryzmów język, kontrola swojego zachowania i emocji, wyrażanie sądów i opinii w sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.

- 5) Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich.
- 6) W kontaktach między sobą uczniowie nie powinni zachowywać się prowokacyjnie. Nie powinni również odczuwać zagrożenia czy wrogości ze strony kolegów.
- 7) Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
- 8) Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych uczniów.
- 9) Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
- 10) Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej.
- 11) Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach zagrożenia, gdzie mogą w szkole zwrócić się o pomoc.
- 12) Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

4.1. Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole

- 1) Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów/innych osób:
 - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, (np. bicie, uderzenie, popychanie, kopanie, opluwanie, wymuszenia, napastowanie seksualne, nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, fizyczne zaczepki, zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań),
 - b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, (np. obelgi, wyzwiska, wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary, obrażanie, plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie, groźby),
 - c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, (np. poniżanie, wykluczanie/izolacja, manipulowanie, wulgarne gesty, śledzenie/szpiegowanie, obraźliwe SMS, MMS i wpisy na forach internetowych, telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające, niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary, straszenie, szantażowanie).
- 2) Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

- i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
- 3) Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji.
 - 4) Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
 - 5) Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych.
 - 6) Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
 - 7) Rozprowadzanie i używanie narkotyków/ środków odurzających.
 - 8) Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole lub poza nią.
 - 9) Używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią.
 - 10) Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
 - 11) Kradzież/ przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej.
 - 12) Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów.
 - 13) Wysługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne.
 - 14) Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
 - 15) Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
 - 16) Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
 - 17) Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
 - 18) Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w szkole.

- 19) Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/ osób bez ich zgody.
- 20) Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
- 21) Stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

5. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych oraz ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

- 1) Placówka zapewnia dostęp do Internetu:
 - a) pod nadzorem nauczyciela na zajęciach informatyki,
 - b) za pomocą sieci Wi-Fi placówki, po podaniu hasła.
- 2) Dyrektor wyznacza informatyka do instalowania i aktualizowania oprogramowań zabezpieczających na urządzeniach szkolnych oraz podejmowania działań zabezpieczających młodzież przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
- 3) W przypadku dostępu do Internetu realizowanego pod nadzorem nauczyciela, nauczyciel ma obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Nauczyciel czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas zajęć.
- 4) W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w sieci przeprowadza z uczniami cykliczne szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu. Informacje o prowadzonych szkoleniach potwierdzone są zapisem w dzienniku elektronicznym.
- 5) Osoba odpowiedzialna za Internet okresowo sprawdza, czy na komputerach szkolnych mających dostęp do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści lub oprogramowania.
- 6) W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści (np. treści pornograficznych, nielegalnego oprogramowania, oprogramowania potencjalnie szkodliwego), które dostały się do komputerów, z których korzystają uczniowie na terenie szkoły, osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w sieci informuje o tym dyrektora szkoły. Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w sieci zabezpiecza takie dowody celem identyfikacji sprawcy. W przypadku odnalezienia sprawcy wyciągane są wobec niego konsekwencje przewidziane w Statucie Szkoły.
- 7) Użytkownikowi komputera zabrania się:
 - a) instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie,
 - b) usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu,
 - c) dotykania elementów z tyłu komputera, kabli zasilających, a także kabli sieciowych.

- 8) W szkole włącza się rodziców uczniów w działania szkoły na rzecz zapobiegania cyberprzemocy – informuje się ich o polityce szkoły w zakresie reagowania na cyberprzemoc; edukuje na temat cyberprzemocy i zagrożeń z sieci: prowadzi warsztaty, szkolenia dla rodziców, udostępnia się materiały i publikacje, w tym polecanych i wskazywanych sposobów instalowania ochrony rodzicielskiej.

5.1. Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych

- 1) Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w szkole zasadami.
- 2) Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.
- 3) Uczniowie nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć edukacyjnych, opiekuńczych, treningów, uroczystości, a także zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły.
- 4) Uczeń ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon i schować go w torbie/plecaku przed rozpoczęciem zajęć edukacyjnych. Telefon pozostaje niewidoczny zarówno dla ucznia, jak i pozostałych osób.
- 5) Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą nauczyciela prowadzącego zajęcia. Uczeń może korzystać z telefonu, a także innych urządzeń elektronicznych w celu wyszukania informacji niezbędnych do realizacji zadań podczas zajęć, po uzyskaniu zgody nauczyciela prowadzącego dane zajęcia lub na jego wyraźne polecenie.
- 6) Jeśli uczeń czeka na ważną informację (połączenie, SMS, etc.) ma obowiązek poinformować o tym fakcie nauczyciela przed lekcją, poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu i ustalić sposób odebrania tej wiadomości. Dotyczy to także sytuacji, gdy wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się, np. z rodzicami lub w innej ważnej sprawie.
- 7) Na terenie szkoły zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych. Zakaz nie dotyczy wydarzeń publicznych odbywających się w szkole, w tym uroczystości szkolnych.
- 8) W szczególnych przypadkach nagrywanie zajęć edukacyjnych oraz utrwalanie ich w jakikolwiek sposób możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły lub nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne.
- 9) Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

6. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich

- 1) W szkole wdrożono „Politykę ochrony danych osobowych osób fizycznych” (pracowników, uczniów, rodziców/opiekunów) oraz powołano Inspektora ochrony danych.
- 2) Szkoła i współpracujące z nią organizacje przetwarzają dane osobowe w zakresie niezbędnym dla realizacji zadań i obowiązków wynikających z przepisów prawa.
- 3) Każdy pracownik szkoły ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza.
- 4) Dane osobowe uczniów zarejestrowane w formie pisemnej (dzienniki lekcyjne, arkusze ocen, zaświadczenia, zwolnienia oraz inna dokumentacja pisemna zawierająca dane osobowe małoletnich jest chroniona w zamykanych szafach z ograniczonym dostępem do pomieszczeń ich przechowywania (sekretariat, pokój nauczycielski, gabinety psychologa, pedagoga).
- 5) Pracownicy szkoły są zobowiązani do zachowania w poufności informacji dotyczących uczniów uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądowych.
- 6) Tajemnica ustawowa nie dotyczy sytuacji:
 - a) zagrożenia zdrowia dziecka,
 - b) jeżeli opiekun dziecka wyrazi zgodę na ujawnienie określonych, wyżej wskazanych informacji,
 - c) w przypadku, gdy przewidują to przepisy prawa.
- 7) Dane osobowe małoletniego są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów lub na podstawie wyrażonej zgody rodziców.
- 8) W celu uniemożliwienia dostępu osobom nieupoważnionym do danych osobowych uczniów, nauczyciele oraz pracownicy administracyjni, kończąc pracę na urządzeniach elektronicznych, wylogowują się z systemów, a po zakończeniu pracy nie pozostawiają danych osobowych w miejscach łatwo dostępnych.

7. Zasady ochrony wizerunku małoletnich

- 1) Szkoła, uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę jego wizerunku.
- 2) Pracownikom szkoły nie wolno utrzymywać, zezwalać na utrwalanie, upublicznianie i zezwalać na upublicznianie wizerunku ucznia (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu) bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego

małoletniego. W przypadku osób, które ukończyły 16 lat, możliwe jest uzyskanie zgody od nich samych.

- 3) Pisemna zgoda powinna być zgodna z przepisami o ochronie danych osobowych, a w szczególności zawierać informację, gdzie będzie umieszczony wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany. Rodzic/ opiekun prawny/ pełnoletni uczeń może jednorazowo wyrazić zgodę na publikowanie wizerunku w celu promocji szkoły na początku etapu edukacyjnego. Rodzic/ opiekun prawny/ dorosły uczeń może taką zgodę w każdym momencie wycofać.
- 4) Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego, wynikająca z prawa autorskiego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
- 5) Ochrona wizerunku małoletnich utrwalanych przez kamery monitoringu szkolnego odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie monitoringu.
- 6) Regulamin monitoringu określa zasady udostępniania nagrań podmiotom zewnętrznym, w tym policji, służbom porządkowym oraz w sprawach wymagających wyjaśnień.

Rozdział 4

Zasady i procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego

1. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy domowej

- 1) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził, że dziecko może być ofiarą przemocy domowej, zaobserwował lub otrzymał od dziecka informacje dotyczące stosowanej wobec niego przemocy psychicznej (zaniedbywanie emocjonalne, ponizanie, upokarzanie, ośmieszanie, wciąganie dziecka w konflikt dorosłych, manipulowanie nim) oraz/lub fizycznej (siniaki, zadrapania,

- uszkodzenia ciała, zaniedbanie itp.) powinien sporządzić notatkę służbową. Notatkę przekazuje pedagogowi szkolnemu oraz wychowawcy klasy, której uczniem jest dziecko.
- 2) Nauczyciel/inny pracownik szkoły informuje o podejrzeniu, że dziecko jest ofiarą przemocy domowej dyrektora szkoły lub w przypadku jego nieobecności wicedyrektora.
 - 3) Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, dyrektor, psycholog, wychowawca lub pedagog wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców/opiekunów prawnych niebędących sprawcami czynu).
 - 4) Pedagog lub dyrektor wzywa do szkoły rodzica/prawnego opiekuna lub osobę z najbliższej rodziny pokrzywdzonego dziecka niebędącą sprawcą krzywdzenia, którą informuje o:
 - a) formach i okolicznościach krzywdzenia,
 - b) zachowaniach lub wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia,
 - c) rekomendowanej roli rodzica/opiekuna we wsparciu dziecka,
 - d) ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej,
 - e) placówkach świadczących pomoc rodzinie,
 - f) planowanej pomocy, którą dziecko otrzyma w szkole,
 - g) w razie potrzeby ustalenia kontraktu zawierającego działania eliminujące nieodpowiednie zachowanie oraz konsekwencjach, gdy zaplanowane działania nie przyniosą efektów,
 - 5) Dyrektor powołuje Szkolny Zespół Interwencyjny, w skład, którego wchodzi: dyrektor lub wyznaczony wicedyrektor, pedagog szkolny, psycholog, wychowawca lub „osoba zaufana”, przy której dziecko czuje się bezpiecznie.
 - a) Szkolny Zespół Interwencyjny bada okoliczności zdarzenia, np. przeprowadza rozmowę z poszkodowanym uczniem, osobą, która pozyskała informację o krzywdzeniu, ustala wszelkie istotne szczegóły dla sprawy.
 - b) Szkolny Zespół Interwencyjny opracowuje plan pomocy dziecku i jego rodzinie poprzez określenie sposobu zapewnienia mu bezpieczeństwa. W miarę możliwości ustala harmonogram kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec dziecka.
 - c) Szkolny Zespół Interwencyjny podejmuje decyzję o uruchomieniu „Niebieskiej Karty”. Kartę wypełnia osoba, która pierwsza powzięła informację o krzywdzeniu i składa zawiadomienie w nieprzekraczalnym terminie 7 dni do Zespołu Interdyscyplinarnego w Bydgoszczy, adres: ul. Toruńska 272.
 - d) Niezależnie Szkolny Zespół Interwencyjny podejmuje decyzję o złożeniu wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny na mocy art. 572 Kodeksu Postępowania Cywilnego, wniosek ten składa pedagog.
 - e) Szkolny Zespół Interwencyjny dokonuje ewaluacji podjętych działań i monitoruje sytuację.

- f) Szkolny Zespół Interwencyjny wspólnie podejmuje decyzję o zakończeniu interwencji.
- 6) W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, dyrektor lub pedagog szkolny niezwłocznie powiadamia policję lub prokuraturę na mocy art. 304 Kodeksu Postępowania Karnego (załącznik 3).
- 7) W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem wzywa policję i pracownika ośrodka pomocy społecznej, którzy umieszczają dziecko bez zgody opiekunów prawnych/rodziców w rodzinie zastępczej zawodowej, pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

1.1. Procedura „Niebieskiej Karty”

Cel procedury:

Celem procedury jest wskazanie zasad postępowania nauczycieli i dyrektora placówki w przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia.

Zakres procedury i ogólne zasady jej stosowania

- 1) Procedura postępowania „Niebieskiej Karty” obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w IX LO w Bydgoszczy
- 2) Nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje dyrektor szkoły.
- 3) Bezpośredni nadzór nad realizacją działań w sprawach krzywdzenia małoletnich prowadzi dyrektor szkoły.
- 4) Dyrektor szkoły udziela wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w proces pomocy ofierze przemocy domowej, w tym prawnej i organizacyjnej.
- 5) Koordynatorem pomocy dziecku krzywdzonemu jest pedagog szkolny. W sytuacji prowadzenia dużej liczby przypadków lub ich złożoności i wielu działań, dyrektor może zadanie koordynacji kolejnych powierzyć innej osobie, przy czym nadal pozostają one w ogólnym rejestrze prowadzonym przez pedagoga.
- 6) Zasadą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu przez placówkę jest interdyscyplinarna współpraca zespołowa ograniczona do osób pracujących z dzieckiem.
- 7) Druki i formularze „Niebieskiej Karty – A” i „Niebieskiej Karty – B” znajdują się w gabinecie pedagoga szkolnego i w sekretariacie szkoły.
- 8) Rejestr wszczętych procedur „Niebieskie Karty” prowadzi sekretariat szkoły.
- 9) Wgląd w dokumentację wszczętych procedur posiadają wyłącznie osoby upoważnione imiennie przez dyrektora szkoły.

- 10) Upoważnione osoby do wglądu w dokumentację wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” są zobowiązane do złożenia oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych osobowych umieszczanych w dokumentach.
- 11) Dokumentację związaną ze wszczętymi procedurami „Niebieskiej Karty” prowadzi i przechowuje pedagog szkolny.
- 12) Po zakończeniu sprawy, pedagog szkolny przekazuje teczkę z dokumentacją do sekretariatu szkoły.

Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”

- 1) Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje z chwilą wypełnienia formularza Karty – „A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec małoletnich lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.
- 2) Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy.
- 3) Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc domową ani obecność tej osoby w czasie wypełniania kwestionariusza.
- 4) Pedagog szkolny lub inna osoba wszczynając procedurę „Niebieskiej Karty” ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego, a także przeprowadzić rozmowę z dzieckiem.
- 5) Rozmowę z osobą, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.
- 6) Czynności w ramach procedury "Niebieskiej Karty" przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji, gdy to rodzice, opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec dziecka, te czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk), czyli np. dziadków, pradiadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa).
- 7) Żaden z formularzy "Niebieskich Kart" nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej.

- 8) Po wypełnieniu karty – „A”, osoba dotknięta przemocą domową w rodzinie - rodzic, opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie otrzymuje wypełniony formularz Karty – B.
- 9) Formularz „B” jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc.
- 10) Formularza „B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej.
- 11) Wypełniony formularz – „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego.
- 12) Osoba upoważniona do przekazania formularza jest pedagog szkolny. Pedagog zawiadamia dyrektora szkoły/placówki o podjętej decyzji i fakcie przekazania formularza do zespołu interdyscyplinarnego.
- 13) Wypełnienie formularza „A” nie zwalnia z obowiązku podjęcia działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy.

2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy dokonanej przez pracownika szkoły

- 1) Każdy pracownik szkoły, który zauważy negatywne zachowania innego pracownika w stosunku do dziecka, ma obowiązek podjęcia interwencji.
- 2) Osoba będąca świadkiem negatywnego zachowania innego pracownika informuje o zajściu dyrektora szkoły.
- 3) Każde dziecko, które doświadczy krzywdzenia przez pracownika szkoły, ma prawo poinformować o sytuacji dyrektora szkoły, pedagoga/psychologa szkolnego lub wychowawcę. Osoba przyjmująca zgłoszenie sporządza opis sytuacji w oparciu o wywiady przeprowadzone z dzieckiem oraz innymi osobami, posiadającymi istotne informacje na ten temat.
- 4) Dyrektor szkoły powołuje Szkolny Zespół Interwencyjny składający się z dyrektora lub wskazanego wicedyrektora, psychologa, pedagoga i wychowawcy (jeżeli nie był on osobą krzywdzącą).
- 5) Szkolny Zespół Interwencyjny przeprowadza z dzieckiem i jego rodzicami/opiekunem prawnym rozmowę, w której:
 - a) informują o okolicznościach zdarzenia,
 - b) ustalają wspólny plan pomocy dziecku.
- 6) Dyrektor szkoły oraz pedagog/psycholog szkolny wdrażają ustalone działania pomocowe i profilaktyczne oraz monitorują sytuację.

- 7) Dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę z pracownikiem, spisuje wraz z pracownikiem kontrakt mający na celu eliminację nieodpowiedniego zachowania oraz informuje go o konsekwencjach niewłaściwego zachowania.
- 8) Gdy zaplanowane działania nie przyniosą rezultatu dyrektor podejmuje działania wynikające z Kodeksu Pracy.
- 9) Jeśli dyrektor podejrzewa popełnienie przestępstwa na szkodę dziecka oprócz w/w działań wszczyna procedury zewnętrzne - zawiadamia policję, prokuraturę i kuratorium oświaty.

3. Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez innych uczniów

- 1) Obowiązkiem pracownika szkoły będącego świadkiem aktu przemocy jest bezzwłoczna reakcja na zaistniałą sytuację i natychmiastowe przerwanie agresji/przemocy. Jeżeli świadkiem jest nauczyciel, przeprowadza on rozmowę z ofiarą i sprawcą przemocy służącą wyjaśnieniu sytuacji. Jeżeli interweniuje pracownik niepedagogiczny, informację o akcie agresji przekazuje jakiemukolwiek nauczycielowi, który po uzyskaniu niezbędnych informacji zajmuje się poszkodowanym i sprawcą.
- 2) W pierwszej kolejności uczniowi będącemu ofiarą przemocy zapewnia się pomoc zgodnie z jego potrzebami.
- 3) Jeżeli stan ucznia, który był ofiarą krzywdzenia lub napastnika, wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia, dyrektor lub inny wskazany pracownik szkoły (np. nauczyciel lub pielęgniarka) wzywa pomoc medyczną, po wcześniejszym powiadomieniu rodziców/opiekunów prawnych dziecka.
- 4) Jeżeli akty agresji i przemocy nie są incydentalne, powołany przez dyrektora Szkolny Zespół Interwencyjny złożony z pedagoga, psychologa, wychowawców uczniów, których zdarzenie dotyczy, przeprowadza rozmowy z krzywdzonym dzieckiem, sprawcą przemocy oraz świadkami zdarzenia i wyjaśnia wszystkie okoliczności ujawnionych zdarzeń.
- 5) Szkolny Zespół Interwencyjny przeprowadza rozmowy z rodzicami ucznia będącego ofiarą oraz rodzicami sprawcy. Informuje o:
 - a) zaistniałej sytuacji,
 - b) ustala plan pracy z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami,
 - c) spisuje kontrakt z uczniem będącym sprawcą zdarzenia oraz jego rodzicami mający na celu wyeliminowanie niewłaściwych zachowań,
 - d) określa konsekwencje braku zmiany zachowania sprawcy.
 - 6) Pedagog/psycholog omawia okoliczności zdarzenia ze świadkami przemocy.
 - 7) Jeśli problem dotyczy danej klasy, wychowawca lub psycholog/pedagog szkolny przeprowadza w danej klasie dodatkowe zajęcia dotyczące problematyki przemocy i radzenia sobie z rozwiązywaniem konfliktów w grupie.
 - 8) Uczniów uczestniczących w zdarzeniu(ofiarę i sprawcę przemocy) obejmuje się stałą opieką i kontrolą wychowawcy lub pedagoga szkolnego.

- 9) Jeżeli akt agresji/przemocy ma znamiona czynu karalnego, pedagog szkolny powiadamia policję lub/i sąd rodzinny.
- 10) W przypadku, gdy sprawca agresji/przemocy jest nieznany, dyrektor, psycholog lub pedagog szkolny po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia o możliwości zawiadomienia policji lub sam zawiadamia policję.

4. Procedura postępowania wobec ucznia z zaburzeniami zachowania, z niepełnosprawnością, z chorobą psychiczną, który zachowuje się agresywnie w stosunku do innych

- 1) Nauczyciel, który jest świadkiem agresji lub jej obiektem, zostawia klasę pod opieką innego nauczyciela lub pracownika administracji i stara się odizolować ucznia agresywnego, zaprowadzić do pedagoga lub pielęgniarki szkolnej.
- 2) Jeśli nauczyciel nie ma możliwości opuszczenia klasy lub uczeń jest agresywny i niemożna go uspokoić, nauczyciel informuje o zajściu dyrektora lub wicedyrektora telefonicznie, prosząc o wsparcie.
- 3) Dyrektor lub wicedyrektor powiadamia psychologa/pedagoga lub wyznacza innego specjalistę, któremu zleca wsparcie nauczyciela w interwencji.
- 4) Nauczyciel informuje o zaistniałej sytuacji wychowawcę klasy.
- 5) Jeśli stan zdrowia ucznia lub uczniów wskazuje na zagrożenie zdrowia lub życia, dyrektor, nauczyciel lub inny pracownik szkoły wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców/opiekunów prawnych).
- 6) Szkolny Zespół Interwencyjny tworzą w tym przypadku: wychowawca klasy, pedagog i psycholog.
- 7) Szkolny Zespół Interwencyjny przeprowadza rozmowę z poszkodowanym uczniem/uczniemi, uczniem przejawiającym agresję oraz ewentualnymi świadkami.
- 8) Wychowawca klasy lub pedagog zawiadamia i wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów agresywnego dziecka i, jeżeli istnieje taka potrzeba, poszkodowanego.
- 9) Jeśli rodzice/opiekunowie prawni współpracują ze szkołą, Szkolny Zespół Interwencyjny ustala działania pomocowe i wspierające wobec agresywnego ucznia.
- 10) Rodzice agresywnego ucznia zostają zobligowani do wyeliminowania lub zminimalizowania agresji u dziecka poprzez podjęcie odpowiedniego, skutecznego leczenia, konsultacji medycznych, farmakoterapii oraz terapii (treningu zastępowania agresji) poza szkołą.
- 11) W razie potrzeby, wobec ucznia poszkodowanego ustala się formy pomocy dostosowane do jego potrzeb i sytuacji.
- 12) Działania koordynuje i monitoruje pedagog szkolny w porozumieniu z Zespołem.
- 13) Jeśli rodzice/opiekunowie prawni ucznia przejawiającego agresję nie współpracują ze szkołą lub podjęte działania są nieskuteczne, a akty agresji częste, dyrektor

szkoły lub pedagog powiadamia sąd rodzinny celem wglądu w sytuację rodzinną dziecka.

5. Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rodzica lub członka rodziny innego ucznia

- 1) Osoba będąca świadkiem krzywdzenia dziecka przez rodzica lub dorosłego członka rodziny innego ucznia stara się przerwać akt agresji.
- 2) Jeżeli nie jest to możliwe i/lub agresja zostaje skierowana przeciwko interweniującemu należy powiadomić dyrektora szkoły i wezwać policję.
- 3) Osoba będąca świadkiem krzywdzenia dziecka przez rodzica lub dorosłego członka rodziny innego ucznia sporządza szczegółową notatkę ze zdarzenia, którą przekazuje dyrektorowi szkoły.
- 4) Dyrektor i pedagog wzywają na rozmowę agresywnego rodzica/opiekuna, udzielają pouczenia oraz informują o konsekwencjach czynu.
- 5) Dyrektor i pedagog informują o zdarzeniu rodziców dziecka pokrzywdzonego.
- 6) Uczniowi pokrzywdzonemu udziela się wsparcia wg potrzeb.
- 7) W przypadku, gdy sytuacja powtarza się, dyrektor szkoły powiadamia o tym fakcie policję lub prokuraturę/sąd.

6. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy

1. Nauczyciel lub inna osoba posiadająca wiedzę o zaistnieniu cyberprzemocy informuje o tym fakcie wychowawcę, pedagoga lub dyrektora szkoły.
2. Wychowawca wspólnie z pedagogiem:
 - a) wyjaśnia zdarzenie, zabezpiecza dowody i ewentualnie ustala sprawcę,
 - b) przeprowadza rozmowę z poszkodowanym uczniem (wsparcie psychiczne, porada),
 - c) jeśli ustalony został sprawca cyberprzemocy, pedagog przeprowadza rozmowę ze sprawcą, ustala okoliczności zajścia, zobowiązuje ucznia do zaprzestania niewłaściwych działań i usunięcia materiałów z sieci,
 - d) powiadamia opiekunów poszkodowanego ucznia o zdarzeniu,
 - e) powiadamia opiekunów sprawcy o zajściu, omawia z nimi zachowanie dziecka,
 - f) udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom (poszkodowany, sprawca), jeżeli jest taka potrzeba.
3. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem podejmuje stosowne działania prawne-powiadamia policję lub prokuraturę na mocy art. 304 Kodeksu Postępowania Karnego.
4. W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest nieznan, dyrektor, wychowawca lub pedagog po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia o możliwości zawiadomienia policji, prokuratury.

7. Zasady i procedury postępowania nauczycieli i innych pracowników w przypadku naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka bądź pracownika

1. Gdy sprawcą jest uczeń – kolega ofiary ze szkoły czy klasy – uczniowie lub rodzice powinni skontaktować się z dyrektorem szkoły, wychowawcą lub osobą odpowiedzialną za koordynację działań związanych z bezpieczeństwem cyfrowym na terenie szkoły.
2. W przypadku gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych, wykorzystanie wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice powinni skontaktować się bezpośrednio z policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem karnym ściganie następuje wówczas na wniosek pokrzywdzonego).
3. W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania – w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu oraz adres strony, na której udostępniony został wizerunek dziecka, konwersacja w komunikatorze, SMS).
4. Równoległe należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności – w działaniu tym powinna wspierać ucznia osoba dorosła.
5. Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary bądź w innych celach niezgodnych z prawem, należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie. Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody, musi odbywać się za zgodą policji (o ile została powiadomiona). Szczególnej uwagi wymagają incydenty kradzieży tożsamości w celu posłużenia się nią np. podczas zakupu towarów online lub dokonania transakcji finansowych. W tym przypadku należy skontaktować się ze sklepem lub pożyczkodawcą i wyjaśnić charakter zdarzenia. O czynach niezgodnych z prawem należy powiadomić policję.
6. W przypadku gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz potwierdzają, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej, zabezpiecza się i przekazuje policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać powinna policja.
7. W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z powyższych pobudek, szkoła dąży do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo-profilaktycznych uzgodnionych z rodzicami.
8. Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy wobec niego – w porozumieniu z rodzicami – podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań powinno być zadośćuczynienie osobie poszkodowanej.

9. Celem tych działań powinno być nie tylko nabycie przez ucznia odpowiedniej wiedzy na temat wagi poszanowania prywatności w codziennym życiu, ale trwała zmiana jego postawy na prezentującą szacunek wobec cudzego wizerunku i prywatności. Działania takie szkoła podejmuje niezależnie od powiadomienia policji/sądu rodzinnego.
10. Dyrekcja szkoły podejmuje decyzję w sprawie powiadomienia o incydencie policji, biorąc pod uwagę rodzaj czynu oraz wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu, opinie wychowawcy i pedagoga. Dobrym rozwiązaniem jest uzyskanie interpretacji prawnej radcy prawnego.
11. Nieletnią ofiarę incydentu należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – opieką psychologiczno-pedagogiczną (jeśli jest taka potrzeba) i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym). Jeśli kradzież tożsamości bądź naruszenie dobrego imienia ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła powinna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.
12. Gdy kradzież tożsamości bądź naruszenie dobrego imienia ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, podejmuje się wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę narażania na uszczerbek wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi – oraz odpowiedzialność prawną.
13. Gdy naruszenie prywatności czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice ucznia powinni o tym powiadomić policję.
14. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

8. Zasady i procedury postępowania w przypadku nawiązywania przez małoletnich niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią

1. Osobami najczęściej zgłaszającymi omawiany problem są rodzice/opiekunowie prawni dziecka lub osoby „ścigające pedofili”. W pierwszym przypadku informacja trafia najpierw do szkół, w drugim – na policję. Zdarza się, że informacja uzyskiwana jest ze środowiska rówieśników ofiary.
2. Kluczowe znaczenie w działaniach szkoły ma czas reakcji – szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu online, przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym: uwiedzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, a także

wyłudzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości. W przypadku niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia dziecka, szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.

3. Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej, dowody działania dorosłego sprawcy uwodzenia (zapisy rozmów w komunikatorach czy na portalach społecznościowych, zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail).
4. Jednocześnie bezzwłocznie należy zawiadomić policję o wystąpieniu zdarzenia.
5. Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości szkoły w większości przypadków uwodzenia przez Internet.
6. Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ewentualnymi świadkami.
7. W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu – np. w celu werbunku do sekty lub grupy promującej niebezpieczne zachowania, a także rekrutacji do grupy terrorystycznej – należy przede wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. Podobnego wsparcia należy udzielić w przypadku zaobserwowania zachowań uczniów zagrażających ich zdrowiu i życiu (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych), bowiem zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie.
O możliwym związku takich zachowań dzieci z inspiracją płynącą z Internetu należy powiadomić rodziców.
8. Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczno-pedagogiczną we współpracy szkoły z rodzicami/opiekunami prawnymi. W trakcie rozmowy z dzieckiem prowadzonej z uwzględnieniem jego komfortu psychicznego przez wychowawcę/pedagoga/psychologa/pracownika szkoły, do którego dziecko ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je policji. Trzeba upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa.
9. Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej) dziecka, w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie. Dziecku należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/lub lekarskiej.
10. Wszelkie działania szkoły wobec dziecka powinny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.
11. Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy docenić jego prospołeczną postawę.
12. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwodzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie policji lub sądu rodzinnego.

13. W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.

9. Zasady i procedury postępowania w przypadku informacji o sekstingu, prowokacyjnych zachowaniach i aktywności seksualnej w celu osiągnięcia dochodu przez małoletnich

1. W przypadku sekstingu zgłoszeń dokonują głównie rodzice lub opiekunowie prawni dziecka – ofiary. Czasami informacja dociera do szkoły bezpośrednio od ucznia lub z grona bliskich znajomych dziecka. W rzadkich wypadkach nauczyciele i inni pracownicy szkoły sami identyfikują takie zdarzenia w sieci. Delikatny charakter sprawy, a także odpowiedzialność karna sprawcy, wymagają zachowania daleko posuniętej dyskrecji i profesjonalnej reakcji. Niekiedy zgłoszenia dokonują ofiary lub osoby je znające.
2. Zidentyfikowani małoletni sprawcy sekstingu winni zostać wezwani do dyrekcji szkoły, gdzie zostaną im przedstawione dowody ich aktywności. Niezależnie od zakresu negatywnych zachowań i działań, wszyscy sprawcy powinni otrzymać wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. Konieczne są także rozmowy ze sprawcami w obecności ich rodziców zaproszonych do szkoły.
3. Dalsze działania poza zapewnieniem wsparcia i opieki psychologiczno-pedagogicznej nie są konieczne, jednak istotne jest pouczenie sprawców zdarzenia, że dalsze rozpowszechnianie materiałów może być nielegalne i będzie miało poważniejsze konsekwencje, w tym prawne.
4. Niektóre tego typu materiały mogą zostać uznane za pornograficzne, w takim wypadku na dyrektorze szkoły ciąży obowiązek zgłoszenia incydentu policji. Rozpowszechnianie materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich jest przestępstwem ściganym z urzędu, dlatego też dyrektor szkoły jest zobowiązany do zgłoszenia incydentu policji i/ lub do sądu rodzinnego. Wszelkie działania wobec sprawców incydentu powinny być podejmowane w porozumieniu z ich rodzicami lub opiekunami prawnymi.
5. W razie upublicznienia przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym pierwszą reakcją szkoły i rodziców, oprócz dokumentacji dowodów, jest otoczenie opieką psychologiczno-pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych. Rozmowa na temat identyfikacji potencjalnego sprawcy powinna być realizowana z uwzględnieniem komfortu psychicznego dziecka – ofiary sekstingu, z jego poszanowaniem.
6. Jeśli przypadek sekstingu zostanie upowszechniony w środowisku rówieśniczym, np. poprzez media społecznościowe czy MMS, wśród uczniów tej samej szkoły lub klasy lub publikację na portalu społecznościowym, szkoła podejmuje działania wychowawcze, uświadamiające negatywne aspekty moralne sekstingu oraz narażanie się na dotkliwe kary osób, które go stosują.

7. W przypadku publikacji lub upowszechniania zdjęć o charakterze pornografii dziecięcej (co jest wykroczeniem ściganym z urzędu) kierownictwo szkoły powiadamia o tym zdarzeniu policję lub sąd rodzinny.
8. Kontakt ofiar z placówkami specjalistycznymi może okazać się konieczny w indywidualnych przypadkach. O skierowaniu do nich decyzję powinien podjąć psycholog/pedagog szkolny wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi ofiary.

10. Formy wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Udzielenie bezpośredniego wsparcia na terenie szkoły (rozmowy wspierające z wychowawcą, pedagogiem, psychologiem lub innym zaufanym nauczycielem).
2. Wsparcie dziecka poprzez zapewnienie mu, odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacji psychologa szkolnego, specjalisty poradni psychologiczno-pedagogicznej, konsultacji psychiatrycznej.
3. Realizowanie form pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły lub kierowanie do instytucji udzielających różnych form pomocy (terapia indywidualna, grupowa, warsztaty adekwatnie do potrzeb).
4. Wspierania rodziny poprzez kierowanie, adekwatnie do potrzeb, do instytucji oferujących pomoc i wsparcie (poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapia uzależnień, terapia dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych).
5. Organizowanie pomocy socjalnej lub materialnej poprzez kierowanie do instytucji oferujących taką formę wsparcia (np. pomoc socjalna, poradnictwo i warsztaty w zakresie metod poszukiwania pracy, pomoc finansowa, rzeczowa).
6. Organizowanie pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez kierowanie do mediatorów.

Rozdział 5

Organizacja procesu ochrony małoletnich w IX LO w Bydgoszczy

1. Standardy ochrony małoletnich

Standard I

Uczniowie, rodzice i pracownicy szkoły znają „Standardy ochrony małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniany.

Wskaźniki realizacji standardu:

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

1. Dokument „Standardy ochrony małoletnich” został opracowany, zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. poz. 1606).
2. Zapoznano z nim personel szkoły, rodziców/opiekunów prawnych uczniów oraz uczniów.
3. Dokument wprowadzono do stosowania w szkole.
4. Dokument udostępniono na stronie internetowej szkoły: [www.https://ixlo.edu.bydgoszcz.pl](https://ixlo.edu.bydgoszcz.pl) oraz w czytelni szkolnej.
5. Dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich i zawierającej informacje dla nich istotne.
6. Informacje o treści dokumentu upowszechniane są wśród rodziców na zebraniach z rodzicami.
7. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie lekcji wychowawczych, oraz w trakcie realizowanych programów i warsztatów o charakterze edukacyjnym.
8. Publikacja dokumentu spełnia wymogi Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Standard II

Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole zatrudnia się personel po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym, Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, a w przypadku stanowisk pedagogicznych dodatkowo w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych lub w przypadkach prawem wskazanych poprzez oświadczenia o niekaralności.
2. Dyrektor szkoły określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich”.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

3. Pracownicy szkoły są świadomi swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej ciążącej na nich za nieprzestrzeżenie standardów ochrony małoletnich.
4. W szkole prowadzona jest systematyczna edukacja wszystkich pracowników z zakresu ochrony uczniów przed krzywdzeniem, a w szczególności:
 - a) rozpoznawania symptomów krzywdzenia uczniów,
 - b) procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, a także posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia,
 - c) dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich,
 - d) znajomości praw dziecka, praw człowieka i praw ucznia oraz zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych,
 - e) odpowiedzialności prawnej za zdrowie i życie powierzonych opiece małoletnich,
 - f) procedury „Niebieskiej Karty”,
 - g) bezpieczeństwa relacji całego personelu z uczniami, (w tym uwzględniającą wiedzę o zachowaniach pożądanych i niedozwolonych w kontaktach z uczniem).
5. W szkole prowadzi się systematyczną diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących poczucia bezpieczeństwa uczniów, a w szczególności w obszarach:
 - a) relacji między nauczycielami i uczniami,
 - b) relacji między uczniami,
 - c) poczucia bezpieczeństwa psychofizycznego, z uwzględnieniem zagrożeń środowiskowych,
 - d) środowiska kształcenia (bezpieczeństwo emocjonalne na lekcjach, poszanowanie odmienności, równość i sprawiedliwość w przestrzeganiu zasad i regulaminów szkolnych, podmiotowe traktowanie uczniów).

Standard III

Szkoła oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole znajduje się informacja dla rodziców, gdzie można znaleźć przydatne informacje na temat: wychowania dzieci bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, zagrożeń bezpieczeństwa dziecka w internecie, możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych oraz dane kontaktowe placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

2. Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązujących w szkole „Standardów ochrony małoletnich” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
3. Rodzice są angażowani w działania szkoły prowadzone na rzecz ochrony małoletnich.
4. Szkoła uzyskuje od rodziców/opiekunów prawnych swoich uczniów informacje zwrotne na temat realizacji „Standardów ochrony małoletnich”.
5. Szkoła umożliwia rodzicom oraz opiekunom prawnym dzieci, poprzez organizację warsztatów, szkoleń, konsultacji indywidualnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami, oraz kompetencji wychowawczych

Standard IV

Szkoła zapewnia uczniom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Szkoła oferuje uczniom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka/ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem w każdej klasie odbywają się:
 - zajęcia na temat praw dziecka/praw człowieka/praw i obowiązków ucznia,
 - zajęcia na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem,
 - zajęcia z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej,
 - zajęcia na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w internecie.
2. W każdej klasie uczniowie zostali poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
3. W szkole dostępne są dla uczniów materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie (broszury, ulotki, książki).
4. W szkole wyeksponowane są informacje dla uczniów na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard V

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę uczniom.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Precyzyjnie określono procedury interwencji personelu w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj.
 - a) przemocy rówieśniczej,
 - b) przemocy domowej,
 - c) niedozwolonych zachowań personelu wobec małoletnich,
 - d) cyberprzemocy.
2. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia ucznia nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucie krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
3. W szkole ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”.
5. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenia mu wsparcia. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona na stronie internetowej szkoły oraz na tablicy ogłoszeń w budynku szkolnym.
6. Podmioty postępowania uprawnione do przetwarzania danych osobowych uczestników postępowania w sprawach krzywdzenia małoletnich przestrzegają Politykę Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych, obowiązującą w szkole (RODO).

Standard VI

W szkole wzmocnione jest poczucie bezpieczeństwa uczniów w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

2. W szkole określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi a w szczególności zachowania niedozwolone.
3. W szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci internet oraz utrwalonymi w innej formie.
4. W szkole opracowano i wdrożono procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach:
 - a) przemocy rówieśniczej,
 - b) przemocy domowej,
 - c) przemocy seksualnej,
 - d) cyberprzemocy.
5. W szkole opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskiej Karty”.
6. Pracownicy szkoły realizują plan wsparcia ucznia poujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard VII

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem uczniów składają oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązanie są do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych.

Standard VIII

Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci.

Wskaźniki realizacji standardu:

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

1. Przyjęte zasady i realizowane procedury ochrony uczniów są weryfikowane przynajmniej raz na dwa lata.
2. W ramach kontroli zasad i praktyk ochrony małoletnich szkoła pozyskuje opinie uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych.
3. Do weryfikacji szkolnej dokumentacji wykorzystywane są wnioski z kontroli „Standardów ochrony małoletnich” przez uprawnione do kontroli podmioty zewnętrzne.
4. Zasady monitoringu oraz termin, zakres i sposób kontroli określa dyrektor szkoły

2. Zadania i obowiązki poszczególnych pracowników szkoły w zakresie przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci

1. Założenia ogólne

- 1) Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i objawy krzywdzenia dzieci.
- 2) Każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone zobowiązany jest zareagować, a w sytuacji koniecznej udzielić pierwszej pomocy.
- 3) Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych otrzymały informację o krzywdzeniu dziecka lub inne informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
- 4) Pracownicy zobowiązani są do troski o bezpieczeństwo dzieci zgodnie ze swoimi kompetencjami, obowiązującym prawem oraz przepisami wewnętrznymi placówki.
- 5) Zgodnie z art. 63 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w Kodeksie Karnym.

2. Dyrektor szkoły:

- 1) W porozumieniu z pedagogiem szkolnym lub koordynatorem występuje do sądu rodzinnego i prokuratury, ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem,
- 2) Wymaga od wszystkich pracowników, stażystów, praktykantów oraz innych osób zatrudnionych/współpracujących ze szkołą złożenia oświadczenia o niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz o niekaralności za przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego lub toczących się postępowań karnych lub dyscyplinarnych w tym zakresie (**załącznik 1**);

- 3) Ponosi odpowiedzialność za właściwe prowadzenie i przechowywanie dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej, ma wgląd w dokumentację dziecka (także prowadzoną w ramach udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej);
- 4) Zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im np. możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka;
- 5) Organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na podstawie zaleceń zawartych w orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznych, akceptuje formy, sposoby i okres udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej zalecanej przez zespół specjalistyczny;
- 6) Po otrzymaniu zgłoszenia o możliwości krzywdzenia małoletniego ucznia natychmiast powołuje Szkolny Zespół Interwencyjny w osobach: dyrektor lub wskazany wicedyrektor, pedagog, psycholog, wychowawca ucznia, którego sprawa dotyczy;
- 7) W porozumieniu z pedagogiem szkolnym występuje oficjalnie do sądu rodzinnego i prokuratury, ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem;
- 8) Zawiera porozumienia z innymi instytucjami i placówkami w sprawie współpracy interdyscyplinarnej, ma prawo złożyć zażalenie na postanowienia prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie podejrzenia przemocy wobec dziecka ze strony rodziców (w przypadku, jeśli reprezentując szkołę podpisał zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa);

3. Pedagog szkolny:

- 1) Monitoruje sytuację uczniów poprzez rozmowy z wychowawcami, uczniami rodzicami, analizę ankiet i badań sondażowych, kontrolę frekwencji i ocen;
- 2) Organizuje pomoc materialną uczniom zagrożonym zaniedbaniem, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej;
- 3) Zbiera informacje o dziecku w celu zdiagnozowania jego sytuacji. Przeprowadza, we współpracy z wychowawcą klasy oraz innymi osobami zaangażowanymi w pomoc dziecku, ocenę zagrożenia dziecka przemocą. Dane te pozyskuje od innych pracowników szkoły, samego dziecka lub jego rodziców;
- 4) Jest przewodniczącym lub członkiem Szkolnego Zespołu Interwencyjnego;
- 5) Współpracuje z dyrektorem w podejmowaniu interwencji, informuje dyrektora szkoły o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie, jest osobą, która wspiera nauczycieli w uruchamianiu procedury „Niebieskiej Karty”;
- 6) W uzasadnionym przypadku (np. podejrzenie niewydolności rodziny), w porozumieniu z dyrektorem składa wnioski do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny na mocy art. 572 Kodeksu Postępowania Cywilnego;

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

- 7) W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa w porozumieniu z dyrektorem niezwłocznie powiadamia policję lub prokuraturę na mocy art. 304 Kodeksu Postępowania Karnego;
 - 8) Koordynuje, na terenie szkoły, pracę z przypadkiem, monitoruje sytuację dziecka poprzez kontakt z wychowawcą, nauczycielami, także pracownikami niepedagogicznymi, dbając jednocześnie o zapewnienie poufności i niewłączanie osób niezwiązanych z pracą nad konkretnym przypadkiem;
 - 9) Współpracuje ze specjalistami z poradni specjalistycznych, do których kierowane jest dziecko lub jego rodzice, instytucjami pomocowymi (MOPS-em, Sądem, BOPR-ą itp.)
 - 10) W miarę potrzeb pozostaje w kontakcie z rodzicami uczniów wymagającymi pomocy. Wspiera nauczycieli w trudnych sprawach wychowawczych.
4. Psycholog szkolny:
- 1) Monitoruje sytuację uczniów poprzez rozmowy z wychowawcami, uczniami rodzicami, analizę ankiet i badań sondażowych, kontrolę frekwencji i ocen;
 - 2) Zbiera informacje o dziecku w celu zdiagnozowania jego sytuacji. Przeprowadza, we współpracy z wychowawcą klasy oraz innymi osobami zaangażowanymi w pomoc dziecku, ocenę zagrożenia dziecka przemocą. Dane te pozyskuje od innych pracowników szkoły, samego dziecka lub jego rodziców;
 - 3) Jest przewodniczącym lub członkiem Szkolnego Zespołu Interwencyjnego;
 - 4) Współpracuje z dyrektorem w podejmowaniu interwencji, informuje dyrektora szkoły o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie, jest osobą, która wspiera nauczycieli w uruchamianiu procedury „Niebieskiej Karty”;
 - 5) Udziela wsparcia dziecku w radzeniu sobie w trudnej sytuacji szkolnej lub domowej;
 - 6) Wspiera rodziców poprzez udzielanie informacji dotyczących możliwości uzyskania pomocy, wskazówek do pracy w domu;
 - 7) W razie potrzeby udziela wsparcia nauczycielom podejmującym interwencję.
5. Wychowawca, w sytuacji, gdy podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone:
- 1) Udziela bezpośredniej pomocy dziecku, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie;
 - 2) Kontaktuje się z pedagogiem, przekazując mu informacje o swoich obserwacjach, swoje spostrzeżenia zapisuje i włącza do indywidualnej dokumentacji ucznia;
 - 3) Wchodzi w skład i współpracuje ze Szkolnym Zespołem Interwencyjnym, ustalając plan pomocy dziecku;
 - 4) Systematycznie monitoruje sytuację dziecka, obserwując ewentualne zmiany jego zachowania, zamieszczając opisy w indywidualnej dokumentacji ucznia;
 - 5) Udziela dziecku wsparcia na wszystkich etapach pomocy.
6. Pielęgniarka szkolna:
- 1) Udziela bezpośredniej pomocy dziecku, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie, organizuje pomoc medyczną;

- 2) Jeśli zauważy na ciele dziecka siniaki, wybroczyny lub inne objawy przemocy fizycznej, opisuje je w karcie zdrowia dziecka (rodzaj, rozmiar, rozmieszczenie, kolor, wielkość obrażeń itp.). Nie wpisuje swoich wniosków z badania dziecka. Tak sporządzony opis jest dowodem w sądzie;
- 3) Oryginał dokumentacji dziecka jest udostępniany jedynie na wniosek sądu;
- 4) Odnotowuje w karcie nazwisko osoby, która przyprowadziła dziecko z obrażeniami;
- 5) Kontaktuje się z pedagogiem i wychowawcą dziecka, zgłaszając informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach;

7. Nauczyciel przedmiotu:

- 1) Kontaktuje się z wychowawcą i pedagogiem, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach. Jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy – zapisują wiernie stwierdzone fakty w formie notatki służbowej i przekazują niezwłocznie dnia następnego;
- 2) Bierze udział w monitorowaniu sytuacji dziecka oraz, jeśli istnieje taka potrzeba, w opracowaniu planu pomocy dziecku.

8. Pracownicy niepedagogiczni:

Jeżeli pracownik niepedagogiczny jest osobą, która cieszy się zaufaniem, można ją włączyć do Szkolnego Zespołu. Jeśli osoba z obsługi lub administracji szkoły pozyska informację o krzywdzeniu dziecka:

- 1) Kontaktuje się z jego wychowawcą i pedagogiem, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach. Jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy – zapisują wiernie stwierdzone fakty w formie notatki służbowej i przekazują niezwłocznie dnia następnego;
- 2) Jeśli jest dla dziecka osobą zaufaną (bezpieczną, z którą uczeń rozmawia o swojej sytuacji i darzy ją zaufaniem) pozostaje w stałym kontakcie z dzieckiem i pedagogiem, uczestnicząc w działaniach mających na celu pomoc dziecku

3. Podział obowiązków w zakresie wdrażania „Standardów ochrony małoletnich”

1. Dyrektor szkoły:

- 1) Zatwierdzenie „Standardów ochrony małoletnich” i wdrożenie ich w życie zarządzeniem
- 2) Opublikowanie dokumentu w wersji „skróconej” na stronie internetowej
- 3) Wyznaczenie koordynatora wdrażania do praktyki szkolnej zasad określonych w dokumencie
- 4) Przydział pedagogowi szkolnemu zadań związanych z postępowaniem w przypadku krzywdzenia małoletnich i przewodniczenia Zespołom Interwencyjnym

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNI

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

- 5) Powoływania Zespołów Interwencyjnych do rozpoznania sprawy krzywdzenia małoletniego – oddzielnie dla każdego przypadku
 - 6) Przeprowadzenie szkolenia wstępnego pracownikom szkoły: omówienie treści dokumentu, zasad organizacyjnych wspierania i ochrony małoletnich, standardów obowiązujących w szkole w zakresie ochrony małoletnich, postępowania w sytuacji krzywdzenia
 - 7) Podejmowanie interwencji prawnej, podpisywanie pism interwencyjnych w trudnych sytuacjach
 - 8) Określenie obiegu dokumentów związanych z rozpatrywaniem przypadków krzywdzenia małoletnich
 - 9) Zapoznanie pracowników szkoły z zasadami bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych i Polityką bezpieczeństwa
 - 10) Upoważnianie członków Zespołu Interwencyjnych do przetwarzania danych osobowych zwykłych i szczególnej kategorii przetwarzania
 - 11) Przetastawienie Radzie Rodziców treści dokumentu
 - 12) Zapewnianie środków finansowych na doskonalenie pracowników szkoły
 - 13) Dokonywanie raz na dwa lata przeglądu i ewentualnej nowelizacji „Standardów ochrony małoletnich”
2. Sekretarz szkoły
- 1) Prowadzenie rejestru zgłaszanych spraw dotyczących podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich
 - 2) Przekazywanie zawiadomień o podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie, które wpłynęły do sekretariatu (telefon, maile, ustnie) koordynatorowi d.s. wdrażania standardów
3. Dział kadr
- 1) Przed nawiązaniem stosunku pracy dostarczenie każdemu pracownikowi nowo zatrudnianemu do zapoznania się następujących dokumentów:
 - a) Standardy ochrony małoletnich,
 - b) Polityka Bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych,
 - c) Regulamin pracy,
 - d) Statut szkoły
 - 2) Gromadzenie w dokumentacji pracowniczej, oprócz innych dokumentów wymaganych prawem, oświadczenia z KRK, Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli, Zaświadczenia z Rejestru Przystępców na Tle Seksualnym; a w przypadku obywateli innych krajów: wymagane oświadczenia lub zaświadczenia
4. Pedagog szkolny
- 1) Prowadzenie szkoleń w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli o zjawisku przemocy, skutkach, symptomach, rozpoznawaniu jej stosowania
 - 2) Wspieranie wychowawców klas w rozpoznawaniu krzywdzenia małoletniego
 - 3) W czasie indywidualnych konsultacji, wyjaśnianie uczniom i rodzicom zasad ochrony małoletnich obowiązujących w szkole

4) Realizowanie programów wychowawczo-profilaktycznych związanych z przemocą

5. Koordynator „Standardów ochrony małoletnich”

- 1) Przekazuje informacje na zebraniach rodziców o funkcjonowaniu „Standardów ochrony małoletnich”, jego treści zasadach ochrony małoletnich w szkole
- 2) Kontroluje jakość dostępnych dokumentów szkole i bibliotece
- 3) W przypadkach wątpliwości udziela wyjaśnień nauczycielom, rodzicom i uczniom
- 4) Nadzoruje prawidłowość sporządzania dokumentacji

6. Wychowawca klasy

- 1) Zapoznaje się i przestrzega postanowień „Strategii ochrony małoletnich”
- 2) Szczegółowo zapoznaje wychowanków z treścią dokumentu
- 3) W przypadkach podejrzenia krzywdzenia małoletniego podejmuje działania określone w poszczególnych procedurach postępowaniu
- 4) Zapoznaje z dokumentem wszystkich rodziców w najbardziej dostępnej dla nich formie

4. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów oraz dokumentowania tej czynności

1. Za zapoznanie pracowników ze standardami ochrony małoletnich odpowiada dyrektor szkoły;
2. Pracownicy otrzymują udostępniony dokument w formie elektronicznej, zapoznanie się z nim potwierdzają podpisem;
3. Dyrektor wyznacza koordynatora ds. ochrony małoletnich;
4. Do zadań dyrektora i koordynatora należy:
 - 1) dbanie o dostęp do informacji o możliwości pomocy : plakaty, ulotki z numerami telefonów, organizacja szkoleń dla pracowników;
 - 2) odbieranie zgłoszeń dotyczących problemów związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa dzieci;
 - 3) reagowanie na te zgłoszenia zgodnie z procedurami oraz monitorowanie realizacji standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem;
 - 4) konsultowanie się w miarę potrzeb z innymi podmiotami, poradniami psychologiczno - pedagogicznymi czy lokalnymi organizacjami pozarządowymi;
 - 5) w uzasadnionych przypadkach zgłaszanie sprawy odpowiednim służbom: policji, sądowi rodzinnemu, prokuraturze.

5. Zasady i sposoby udostępniania rodzicom/opiekunom prawnym oraz małoletnim „Standardów ochrony małoletnich” do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania. Polityka ochrony uczniów przed krzywdzeniem.

1. Dyrektor zapoznaje rodziców uczniów ze standardami ochrony małoletnich na zebraniu Rady Rodziców.
2. Wychowawcy zapoznają rodziców ze standardami ochrony małoletnich na pierwszym zebraniu w danym roku szkolnym, co odnotowują w protokole zebrania.

3. Dokument „Standardy ochrony małoletnich” jest dostępny do wglądu na stronie internetowej szkoły oraz w czytelniku.
4. Rodzice są informowani o planowanych w klasie lub szkole spotkaniach z zaproszonymi specjalistami zajmującymi się profilaktyką zagrożeń cywilizacyjnych dzieci i młodzieży, przemocą, agresją i wszystkimi działaniami zmierzającymi do ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
5. Rodzice/opiekunowie prawni mogą korzystać z indywidualnej pomocy i wsparcia udzielanego przez pracowników szkoły lub uzyskać informację o miejscach, placówkach, stronach internetowych, które mogą być wsparciem w pracy wychowawczej oraz udzielają pomocy rodzinie (lista placówek i instytucji pomocowych dostępna u pedagoga i na stronie internetowej szkoły).
6. Uczniowie zostają poinformowani na początku każdego roku szkolnego o obowiązujących w szkole regulaminach zachowań oraz konsekwencjach wynikających z ich nieprzebrzegania zgodnie z zapisami zawartymi w Statucie Szkoły;
7. W każdej klasie odbywają się zajęcia/godziny wychowawcze na temat bezpieczeństwa w szkole i poza nią, wyznaczania własnych granic, intymności, seksualności, praw dziecka, godności oraz ochrony przed przemocą, wykorzystywaniem.
8. Zajęcia prowadzą wychowawcy lub zaproszeni specjaliści.
9. Uczniowie są informowani, do kogo mogą się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
10. Nauczyciele prowadzą zajęcia na temat bezpieczeństwa w Internecie.
11. W szkole są wyeksponowane informacje dla uczniów na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, adresy e-mail, numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

6 Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

1. W przypadku stwierdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka obowiązek podjęcia interwencji ma każdy pracownik szkoły;
2. Pierwszą osobą przyjmującą zgłoszenie jest wychowawca, następnie pedagog i dyrektor, który decyduje o powołaniu Szkolnego Zespołu Interwencyjnego;
3. W/w osoby odpowiadają za udzielenie wsparcia małoletniemu.

7. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

1. Osoba, która powzięła informację o krzywdzeniu małoletniego, zobowiązana jest do sporządzenia notatki służbowej ze zdarzenia i przekazania jej wychowawcy klasy. Informację o zdarzeniu przekazuje dyrektorowi szkoły (**załącznik 2**)
2. Wychowawca sporządza notatkę z podjętych działań, kontaktów z rodzicami, kontaktów z uczniem i przechowuje w teczce wychowawcy (**załącznik 3**);

3. Pedagog gromadzi dokumenty w ustalony przez siebie sposób i udostępnia do wglądu dyrektorowi, policji, sądowi;
4. Wszyscy pracownicy dbają o ochronę danych zawartych w dokumentach zgodnie z zasadami RODO.

8. Formy wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

Udostępnianie „Standardów ochrony małoletnich”

W szkole opracowane zostały dwie wersje dokumentu „Standardów ochrony małoletnich:

- Wersja „zupelna”, inaczej kompletna,
- Wersja „skrócona” – przeznaczona dla małoletnich.

Wersja „zupelna” jest dostępna w pokoju nauczycielskim, bibliotece, sekretariacie szkoły i w gabinecie pedagoga. Wgląd w wersję „zupelną” mają: wszyscy pracownicy szkoły, rodzice, zewnętrzne podmioty uprawnione do kontroli.

Wersja „skrócona” jest ogólnie dostępna ze względu na jej opublikowanie na stronie [www.https://ixlo.edu.bydgoszcz.pl](https://ixlo.edu.bydgoszcz.pl)

Wersję „skróconą” umieszcza się w gablocie „Informacje dla uczniów”.

9. Zasady przeglądu i aktualizacji dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”

1. Dyrektor szkoły dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania „Standardów ochrony małoletnich” na bieżąco, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.
2. W przypadku zmian prawa, wymagającego ich wdrożenia w dokumencie, nowelizacje są wprowadzane na tych samych zasadach, które obowiązywały przy wdrożeniu dokumentu do obrotu prawnego w szkole.
3. W celu oceny funkcjonalności i przydatności dokumentu w szkole prowadzone są ewaluacje typu. Ewaluację przeprowadza powołany przez dyrektora zespół.
4. Raport z ewaluacji wraz z wnioskami i rekomendacjami zespołu ewaluacyjnego przedstawiany jest radzie pedagogicznej oraz radzie rodziców.

Załączniki do procedury

1. Oświadczenie o niekaralności i zobowiązanie do przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich obowiązujących w IX Liceum Ogólnokształcącym w Bydgoszcy (załącznik nr 1)
2. Notatka służbowa (załącznik nr 2)
3. Dokumentacja procedury interwencyjnej (załącznik nr 3)

Załącznik 1

**Oświadczenie o niekaralności i zobowiązanie do przestrzegania
Standardów Ochrony Małoletnich obowiązujących
w IX Liceum Ogólnokształcącym w Bydgoszczy**

.....
miejsce i data

Ja,

nrPESEL

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNI

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletnich i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/łem się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi w IX Liceum Ogólnokształcącym w Bydgoszczy.

.....
Podpis

Załącznik nr 2

Notatka służbowa

Bydgoszcz, dnia.....

Dotyczy

.....
.....

Imię i nazwisko ucznia, klasa

W dniu otrzymałam/łem następującą
informację/ zauważyłam/łem objawy, na podstawie których można podejrzewać krzywdzenie
dziecka:.....
.....

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszczy

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Opis sytuacji/zdarzenia

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Podjęte działania:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

Czytelny podpis

Załącznik nr 3

Dokumentacja procedury interwencyjnej

Bydgoszcz, dnia.....

Dotyczy

.....
.....

Imię i nazwisko ucznia, klasa

Sposób zgłoszenia:

.....
.....

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNI

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszcy

Data przyjęcia zgłoszenia:

.....

Osoby uczestniczące:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Przyczyna podjęcia interwencji:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zastosowane działania pedagogiczne:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Plan działania (plan wsparcia, pomocy dziecku/ środki zaradcze)

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNI

w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Nowakowskiego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Bydgoszcy

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Podpisy osób uczestniczących

.....

.....

.....

.....